

waterschap
**vallei en
veluwe**

Nummer 6
Mei 2021

Stap voor stap door Lampenbroek

In deze nieuwsbrief kunt u lezen over een film over Lampenbroek die bijna klaar is. Over de gehouden enquête die een beeld geeft van wateroverlast in woningen en een stukje geschiedschrijving waaruit blijkt dat het aan het eind van de 18e eeuw in het Lampenbroek drassig was.

Film is alternatief

De coronabeperkingen dwarsbomen al enige tijd een informatiebijeenkomst op locatie. Omdat het werk in het project Lampenbroek wel doorgaat, is in overleg met de klankbordgroep gekozen voor een alternatief. In de plaats van een bijeenkomst komt er een film. Diverse belanghebbenden bij het project vertellen hierin over de stand van zaken, de mogelijkheid om met ideeën te komen en kijken door naar de volgende fase. De verwachting is dat de film begin juni te zien is. U ontvangt daarover bericht.

Ecoloog Ellen ter Stege voert namens Natuurmonumenten het woord.

Enquête woningen

In Lampenbroek willen we de verdroogde natuur herstellen en een klimaatbestendige inrichting van het gebied realiseren. Dit gaat gepaard met verhoogde grondwaterstanden in het gebied. In ons plan houden we rekening met de mensen die

er wonen. We willen niet dat door de ingrepen hogere grondwaterstanden een probleem bij de woningen opleveren.

provincie
Gelderland

We kunnen de effecten van verhoogde grondwaterstanden goed berekenen. Maar omdat we de huidige situatie bij de woningen niet goed kennen en of inwoners nu al last hebben van vocht of grondwater, ontvingen de bewoners in en rondom het projectgebied eind maart een enquête. Met de verkregen informatie kunnen we de mogelijke effecten op woningen beter inschatten.

Resultaten

Van de 84 aangeschreven inwoners, reageerden er 43. Dat is een response van 51%. Onze dank hiervoor. Opvallende zaken uit de antwoorden:

- 95% woont al meer dan 10 jaar in de woning.
- 70% van de vloeren in het woonhuis is gemaakt van beton. De overige vloeren zijn gemaakt van hout of een combinatie van hout en beton.
- Ongeveer de helft van de woningen heeft een kruipruimte, waarvan 30% soms vochtig is.
- 70% van de woningen heeft een kelder of kelderkast, waarvan 57% geen last heeft van vocht.
- In het verleden nam 21% van de woningbezitters maatregelen tegen vocht of wateroverlast.

Daarnaast is er goed gebruik gemaakt van het veld 'vrije opmerkingen'. Veelal gaat het over het onderhoud van de watergangen langs de weg en overige zaken die aandacht verdienen. In de loop van het project zullen we als het nodig is hier aandacht aan besteden.

De antwoorden geven een beter inzicht in de huidige situatie. Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met omgevingsmanager André van Uum.

Muggenonderzoek

Om de natuurdoelen in Lampenbroek te behalen, willen we graag dat in een deel van het gebied het grondwater in de wortelzone komt. Hier wordt verdroging tegengegaan. Een andere inrichting van het gebied kan invloed hebben op steekmuggen-populaties. Omdat dit overlast kan veroorzaken, is begin 2019, bij de start van het project, onderzocht of in dit gebied al steekmuggen voorkomen, en zo ja, waar en hoeveel. En of de plannen hier invloed op hebben.

Gekeken is naar twee soorten overlastgevendende-muggen: de huissteekmug en de

moerassteekmug. De huissteekmug gedijt het beste in stilstaand, kleinschalig of tijdelijk water (zoals plassen, dakgoten en regentonnen). De moerassteekmug is afhankelijk van een natuurlijke, zeer vochtige omgeving met voldoende begroeiing in en om water.

Het onderzoek laat zien dat moerassteekmuggen vooral voorkomen in natuurgebied en huissteekmuggen hoofdzakelijk bij bebouwing. Bovendien dat moerassteekmuggen zich nauwelijks vanuit de natuur naar omliggende bebouwing verspreiden, vanwege het open karakter van het gebied.

Het blijkt dat we bij de plannen rekening moeten houden met deze situaties:

- Als er in de zomer tijdelijke natte situaties ontstaan, is daar kans op een vergrote steekmuggenproductie, (tenminste als het water er meer dan twee weken onafgebroken blijft staan.)
- Natuurvriendelijke oevers langs beken kunnen een geschikt leefgebied worden voor steekmuggen.
- Lokaal in het gebied is een toename van moerassteekmuggen te verwachten, maar dit zal geen extra overlast bij de woningen gaan geven.
- Er wordt voldoende afstand aangehouden tussen (natte) natuur en woningen. Als de wind vrij spel heeft, remt dat namelijk de verspreiding van steekmuggen af.

In het concept schetsontwerp (mei 2021) is met deze uitgangspunten rekening gehouden.

De culex-pipiens (huissteekmug).

Cultuurhistorie van het Lampenbroek

Aan de beek (deel 3)

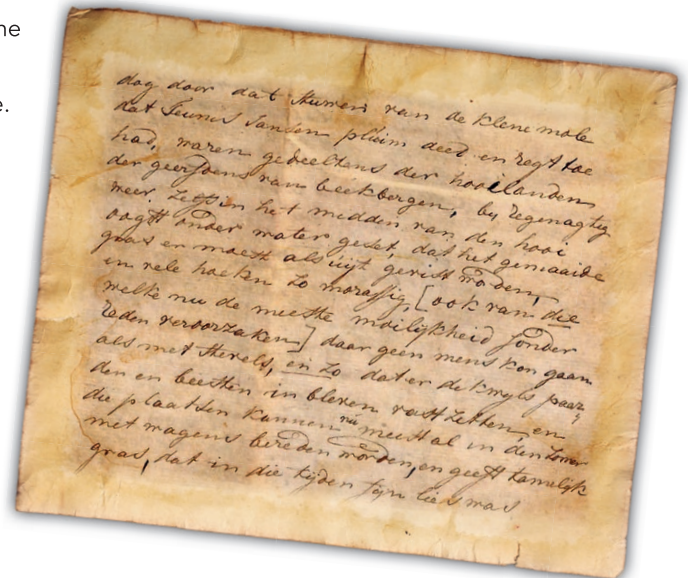
WAT IS LAMPENBROEK?

Het Lampenbroek is een prachtig natuurgebied met natte, bloemrijke hooilanden, houtwallen en vochtige bossen. Het gebied wordt gevoed door grondwater vanuit het Veluwemassief. Om in te spelen op de gevolgen van klimaatverandering en de leefomgeving van mensen, dieren en planten te verbeteren, herstellen en vergroten we het Gelders Natuurnetwerk.

Teunis Jansen Pluijm vestigde zich in 1732 met een watermolen aan de beek nabij de Leere Lampe. Pluijm moet een handige zakenman geweest zijn met de juiste contacten. Hij vergaarde kennis en middelen om zijn plannen grootschalig te kunnen aanpakken. De 'Kleine Kopermolen' werd getimmerd aan de Verloren Beek. Maar dat was niet voldoende. De Beekbergse Beek werd op- en omgeleid naar een hoger gelegen punt waar tot op heden Landgoed Klarenbeek en Krepel BV floreren. Daar vestigde hij de 'Grote Kopermolen' met een enorme molenwiel/vijver. Zodoende kon hij over voldoende waterkracht beschikken op momenten dat de molens in werking moesten zijn.

Amsterdam was toentertijd 'de' handelsstad. Hier bood Pluijm zijn diensten aan voor verwerking van koper. In 1738 werden de eerste Veluwse koperen duitenplaatjes aangeboden aan de Staten van Holland. Niet eerder werden in Nederland dergelijke plaatjes op deze wijze vervaardigd. Beide kopermolens zijn in beginsel, en mogelijk zelfs voor lange tijd, gelijktijdig in gebruik geweest. Via het 'Verlaat' werd een deel van het water vanuit de Beekbergse Beek naar de kleine- en de rest naar de grote kopermolen geleid.

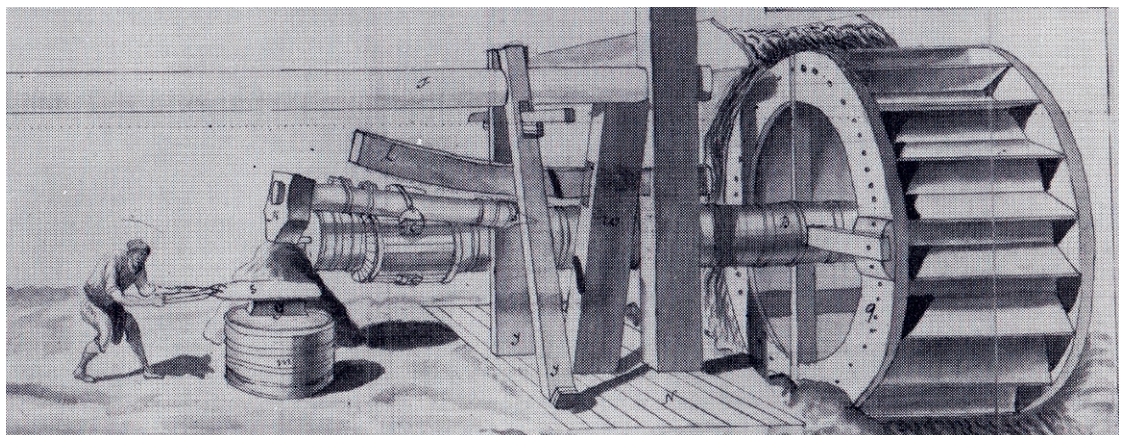
Bernhard Wolfgang Krepel laat ons in een brief van 1794 zien dat het ten tijde van zijn voorganger Teunis Jansen Pluijm behoorlijk drassig was in het Lampenbroek.

Brief B.W. Krepel met bijschrift] Brief B.W. Krepel

"Dog door dat stuwen van de Kleine mole dat Teunis Jansen Pluijm deed, waren gedeeltens der hooilanden, bij regenachtig weer, zelfs in het midden van den hooi oogst onder water geset, dat het gemaaide gras er uijt gevist moest worden. En vele hoeken zo moerassig daar geen mens kon gaan als met stevens, en zo dat er dikwijls paarden en beesten in vast bleven zitten. Die plaatsen kunnen nu (1794) meestal in den zomer met wagens bereiden worden, en geeft tamelijk gras, dat in die tijden fijn lies was." (bron: archief Landgoed Klarenbeek)

Wateraangedreven plethamer voor het koperslaan 1723.
Tekening: Anton von Swab (1702-1768)

Uitgave van Waterschap Vallei en Veluwe, Steenbokstraat 10 | 7324 AX Apeldoorn | Telefoon 055 - 5 272 911
E-mail waterschap@vallei-veluwe.nl | **Internet** www.vallei-veluwe.nl | **Vormgeving** team communicatie
Foto's Waterschap Vallei en Veluwe, Marten Brascamp | **Mei 2021**
Aan informatie in deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend.

Waterschap Vallei en Veluwe zorgt voor veilige dijken, schoon en voldoende oppervlaktewater en gezuiverd afvalwater in het gebied tussen IJssel, Nederrijn, Utrechtse Heuvelrug en Randmeren. Samenwerken en vernieuwen zijn essentieel in ons werk.